

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyně JUDr. Ivonou Šubrtovou v právní věci

žalobce: V. Š., narozen X
bytem X
zastoupen JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem
se sídlem Symfonická 1496/9, Praha 5

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
se sídlem Křížová 25, Praha 5

v řízení o žalobách proti rozhodnutí žalované o námitkách č. I, ze dne 21. 3. 2017, č. j. X;
proti rozhodnutí žalované o námitkách č. II, ze dne 21. 3. 2017, č. j. X a proti rozhodnutí
žalované o námitkách č. III, ze dne 21. 3. 2017, č. j. X,

takto:

- I. Věci vedené zdejším soudem pod sp. zn. 32 Ad 8/2017, sp. zn. 32 Ad 9/2017 a sp. zn. 32 Ad 10/2017, se spojují ke společnému projednání a budou nadále vedeny pod sp. zn. 32 Ad 8/2017.
- II. Rozhodnutí žalované o námitkách č. I, ze dne 21. 3. 2017, č. j. X; rozhodnutí žalované o námitkách č. II, ze dne 21. 3. 2017, č. j. X a rozhodnutí žalované o námitkách č. III, ze dne 21. 3. 2017, č. j. X, se zrušují a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.

III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce JUDr. Lubomíra Müllera náhradu nákladů řízení ve výši 14 157 Kč, a to do 30 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se včas podanými samostatnými žalobami domáhal přezkoumání:
 - a) rozhodnutí žalované č. I, ze dne 21. 3. 2017, č. j. X, kterým byly zamítnuty jeho námitky a potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č. I, č. j. X, ze dne 25. 11. 2016 (dále jen „rozhodnutí č. I“). Tímto rozhodnutím byla podle § 56 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zdp“) zamítnuta žádost žalobce o zvýšení důchodu poskytnutím příplatku k důchodu podle ustanovení § 25 odst. 7 písm. a) a b) zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci (dále jen „zákon o soudní rehabilitaci“) s odůvodněním, že uvedený zákon podmiňuje vznik nároku na příplatek k důchodu skutečností, že rehabilitovaná osoba vykonávala trest odnětí svobody nebo byla ve vazbě. Tato podmínka však není v případě žalobce splněna, neboť žalobce byl dle předloženého usnesení Okresního soudu Jičín ze dne 22. 2. 2016, č. j. 25 Nt 1601/2014-30, účasten rehabilitace podle § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci z důvodu nezákonného zbavení osobní svobody v důsledku násilného vystěhování.
 - b) rozhodnutí žalované č. II, ze dne 21. 3. 2017, č. j. X, kterým byly zamítnuty jeho námitky a potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č. II, č. j. X, ze dne 25. 11. 2016 (dále jen „rozhodnutí č. II“). Tímto rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobce o přiznání příplatku k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých majetkových křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální.
 - c) rozhodnutí žalované č. III, ze dne 21. 3. 2017, č. j. X, kterým byly zamítnuty jeho námitky a potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č. III, č. j. X, ze dne 25. 11. 2016 (dále jen „rozhodnutí č. III“). Tímto rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobce o poskytnutí zvláštního příspěvku k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, zvláštní příspěvek k důchodu některým osobám a jednorázová peněžní částka některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 (dále jen „zákon o účastnících národního boje“).

II. Obsah žalob

2. Žalobce obdobně jako v námitkách brojil proti nesprávnému právnímu posouzení žalobou napadených rozhodnutí. Uvedl, že dne 15. 5. 1953 byli ze svého domova v X násilně vystěhováni žalobce, jeho rodiče V. a M. Š. a mladší bratr V.. Stalo se tak na základě rozhodnutí Komise pro úpravu poměrů rodin vesnických boháčů ze dne 20. 2. 1953, za souhlasu Ministerstva národní bezpečnosti ze dne 18. 4. 1953, č. j. 155/V-taj.53. Do svého domova se žalobce a jeho rodina mohli vrátit až na základě Hospodářské smlouvy ze dne 21. 4. 1955, uzavřené žalobcovým otcem a Okresním národním výborem v Hořicích.

3. Žalobce poukázal na usnesení Okresního soudu Jičín ze dne 22. 2. 2016, č. j. 25 Nt 1601/2014-30, podle něhož byl rehabilitován podle ustanovení § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci, pokud jde o nezákonné zbavení „osobní svobody tím, že byl dne 15. 5. 1953 násilně vystěhován ze svého domova v X.“ Dále uvedl, že podle § 33 odst. 2 zákona o soudních rehabilitacích, se toto ustanovení za uvedených předpokladů použije „obdobně k rehabilitaci a odškodnění osob nezákonně zbavených osobní svobody nebo majetku..., i když nebylo zahájeno trestní stíhání“. Žalobce má za to, že pokud soud uznal, že podle uvedeného ustanovení byl žalobce omezen na osobní svobodě a splňuje předpoklady pro rehabilitaci, vyplývá z toho pro žalobce i nárok na odškodnění bez ohledu na to, jakou formou byla žalobcova svoboda omezena. Dle jeho názoru je třeba v případě napadených rozhodnutí ustanovení § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci, příslušná ustanovení nařízení vlády č. 622/2004 Sb., jakož i zákona č. 357/2005 Sb. aplikovat „obdobně“ i na jeho případ, nehledě na jeho věk, neboť v tomto ohledu žádné věkové limity zákon neuvádí.
4. Uvedl, že předmětem sporu není, zda na něho dopadá zákon o soudní rehabilitaci, neboť Okresní soud v Jičíně ve svém usnesení ze dne 22. 2. 2016 č. j. 25 Nt 1601/2014-30 jeho účast na soudní rehabilitaci jednoznačně deklaroval. Pokud byl násilně vysídlen, tak osobní svobody zbaven byl, jinak by nemohl být rehabilitován.
5. Navrhl, aby soud napadená rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení a uložil žalované nahradit mu náklady řízení za právní zastoupení určené podle § 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů a příslušné režijní paušály dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Odkázal v tomto směru na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2015, č. j. 1 Ads 73/2015-52.

III. Vyjádření žalované

6. Ve vztahu k rozhodnutí č. I žalovaná uvedla, že předmětem daného sporu je posouzení, dopadá-li na žalobce zákon o soudní rehabilitaci. Připomněla relevantní na věc dopadající právní úpravu (viz níže).
7. Uvedla, že v odůvodnění žalobcem předloženého usnesení Okresního soudu v Jičíně ze dne 22. 2. 2016, č. j. 25 Nt 1601/2014-30, jímž byl žalobce rehabilitován podle ustanovení § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci, neboť byl v souvislosti s trestným činem uvedeným v § 2 odst. 1 písm. c) tohoto zákona nezákonně zbaven osobní svobody tím, že tím, že byl dne 15. 5. 1953 násilně vystěhován ze svého domova v X, se uvádí, že rozsudkem Lidového soudu v Hořicích ze dne 12. 3. 1953/ sp. zn. T8/53, byl odsouzen V. Š., nar. X (tj. žalobcův otec), pro trestný čin ohrožení jednotného hospodářského plánu podle ustanovení § 36 trestního zákona č. 86/1950 Sb. a pro trestný čin rozkrádání majetku lidových družstev dle § 245 odst. 1 písm. a) trestního zákona k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 7 měsíců, k propadnutí mění a dalším trestům. Dále se v odůvodnění citovaného usnesení uvádí, že žalobcův děd J. Š., nar. X, byl odsouzen pro trestný čin poškozování majetku lidových družstev dle ustanovení § 46 trestního zákona k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 2 měsíců. Následně byla celá rodina žalobce vysídlena. Usnesením Lidového soudu v Hořicích ze dne 2. 7. 1953, č. j. T B /53-139, bylo trestní stíhání proti otci i dědovi žalobce v celém rozsahu zastaveno. Důvodem

byla amnestie prezidenta republiky. Tím se odvolání proti odsuzujícímu rozsudku stalo bezpředmětným.

8. Podle § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci se jeho ustanovení užije obdobně k rehabilitaci a odškodnění osob nezákonně zbavených osobní svobody nebo majetku v souvislosti s trestnými činy uvedenými v § 2 a 4 v období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, i když nebylo zahájeno trestní stíhání, pokud nedošlo k plnému odškodnění podle dříve platných předpisů. Žalovaná uvedla, že pro aplikaci ust. § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci musí být splněny dvě základní skutečnosti. Jednak prokázání zbavení osobní svobody žadatele v rozhodném období (ať už formou výkonu trestu odnětí svobody nebo formou vazby), jednak prokázání existence rozhodnutí, jímž byl žadatel za toto přikopán rehabilitován. Žalovaná se proto zaměřila na to, zda byla prokázána podmínka zbavení osobní svobody žalobce, a to buď formou výkonu trestu, nebo formou vazby, jak vyžaduje zákon o soudní rehabilitaci.
9. Žalovaná namítla, že z usnesení Okresního soudu v Jičíně vyplývá, že za činy, které jsou zahrnuty v § 2 a § 4 zákona o soudní rehabilitaci, byl odsouzen otec a prarodič žalobce. Současně se v odůvodnění uvádí, že žalobce nemohl být trestně stíhán a následně souzen, neboť mu v době vystěhování (15. 5. 1953) bylo pouhých 6 let (ročník 1947). Dle žalované je prokázáno, že žalobce nebyl zbaven osobní svobody formou výkonu trestu odnětí svobody nebo formou vazby. Nebyl mu znemožněn volný pohyb, a to i jen na krátkou dobu, jak tomu bylo u jeho otce a děda. V případě žalobce tedy nedošlo na rozdíl od nich ke zbavení osobní svobody ve smyslu zákona o soudních rehabilitacích. Podle názoru žalované bylo citované usnesení Okresního soudu v Jičíně vydáno účelově k prokázání vzniku nároku žalobce na rehabilitační příspěvek. Dle žalované má citované usnesení pouze deklaratorní charakter, není odškodňovacím titulem, neboť na základě tohoto usnesení nelze zrušit žádné odsuzující rozhodnutí o věznění. Konečně v případě žalobce ani nemohl být žádný odsuzující rozsudek vydán s ohledem na jeho věk. Kromě toho z dikce ustanovení § 33 odst. 3 zákona o soudní rehabilitaci vyplývá, že účelem je rehabilitovat osoby stíhané pouze vazebně za účelem možnosti přiznat jim odškodnění podle zákona o soudní rehabilitaci, tedy dle jeho ustanovení § 25 formou odškodnění délkou doby pobytu ve výkonu trestu nebo vazby. Z tohoto důvodu je dle názoru žalované pro účely aplikace zákona o soudní rehabilitaci citované usnesení Okresního soudu v Jičíně relevantní pouze v tom smyslu, že jeho aplikaci vylučuje. Žalobce dle žalované nesplňuje zákonné podmínky pro uznání rehabilitace. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani žalobcem dodatečně zaslaný rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 29. 5. 2017, č. j. 29 C 255/2016-55, v němž žalobce vedl spor s ČR – Ministerstvem spravedlnosti ČR o zaplacení paušálního nároku ve výši 200 Kč, vycházející přitom ze skutkových zjištění citovaného usnesení Okresního soudu v Jičíně. Žalovaná dále uvedla, že odkaz v citovaném usnesení Okresního soudu v Jičíně na nález Ústavního soudu ze dne 8. 10. 2015, sp. zn. III. ÚS 2887/14, podle něhož mají soudy povinnost rehabilitační předpisy interpretovat extenzivně ve prospěch dotčených osob, považuje za nepřipadný, neboť na rozdíl od Ústavním soudem souzeného případu, žalobce nikdy nebyl z hlediska trestního zákona zbaven osobní svobody, jak má na mysli zákon o soudní rehabilitaci. Žalovaná uzavřela, že odškodnění v oblasti důchodového pojištění je výslovně vázáno na zproštění obžaloby podle zákona o soudní rehabilitaci (§ 25 odst. 1). Na žalobce tak nelze vztáhnout ustanovení § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci ani aplikovat ustanovení § 25 odst. 7 tohoto zákona. Nelze tedy

prisvědčit názoru žalobce, že násilné vystěhování jeho a jeho rodiny prokazuje oprávněnost jeho nároku.

10. Ve vztahu k rozhodnutí č. II a č. III žalovaná odkázala na své vyjádření ve vztahu k rozhodnutí č. I, v němž objasnila důvody, pro které nelze žalobce zahrnout mezi osoby, na které se zákon o soudní rehabilitaci vztahuje. Rovněž připomněla relevantní právní úpravu. Dle žalované je pro posuzování důvodnosti nároku na uvedené dávky i zde považovat dvě základní skutečnosti. Jednak prokázané zbavení osobní svobody formou výkonu trestu odnětí svobody nebo formou vazby, jednak existencí rozhodnutí, jímž byl žalobce za toto příkoří rehabilitován. Vzhledem ke zjištění žalované, že žalobce nebyl ani ve výkonu trestu odnětí svobody ani ve vazbě, podmínky účasti na soudní rehabilitaci nesplnil.
11. Žalovaná ve vztahu ke všem žalobám vyjádřila nesouhlas s vyčíslením nákladů řízení na straně žalobce dle § 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, neboť nárok, jehož se žalobce domáhá, je nárokem fyzické osoby v oblasti důchodového pojištění, a je nutno jej podřadit pod § 9 odst. 2 advokátního tarifu. Odkázala v tomto směru na ustanovení § 98 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, podle něhož se příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci slučuje s procentní výměrou důchodu, ke kterému náleží, a tvoří s důchodem nadále jeden celek. Zároveň odkázala na několik rozsudků Nejvyššího správního soudu ve skutkově obdobné věci, v nichž byly náklady řízení vyčísleny s přihlédnutím k § 9 odst. 2 advokátního tarifu. Navrhla, aby soud žaloby v celém rozsahu zamítl.
12. V dalším vyjádření žalovaná uvedla, že účelem zákona o soudní rehabilitaci bylo především zrušit odsuzující soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující lidská práva a svobody, vyjádřenými v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách, byly označeny za trestné. Z dikce ustanovení § 33 odst. 3 zákona o soudní rehabilitaci vyplývá, že účelem je rehabilitovat osoby stíhané pouze vazebně za účelem možnosti přiznat jim odškodnění podle zákona o soudních rehabilitacích, tedy dle jeho ustanovení § 25, a to formou odškodnění za délku doby pobytu ve výkonu trestu nebo vazby. Citovaným usnesením Okresního soudu v Jičíně je dle jeho výroku žalobce účasten soudní rehabilitace. Žalovaná však zdůraznila, že takový závěr nemá v zákoně o soudní rehabilitaci sebemenší oporu, a už vůbec automaticky neznamená, jak si žalobce mylně vysvětluje, že mu současně vzniká i nárok na přiznání příplatku k důchodu podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci. Citované usnesení Okresního soudu v Jičíně sice potvrzuje účast žalobce na soudní rehabilitaci, avšak v žádném případě neprokazuje, že současně žalobci vznikl nárok na příplatek k důchodu. Takový výrok ostatně ani Okresní soud v Jičíně vyslovit nemohl, neboť by současně musel označit období vazby nebo dobu výkonu trestu odnětí svobody žalobce, na jehož podkladě by zákon o soudní rehabilitaci mohl být naplněn (§ 25). To však již Okresním soudem v Jičíně vyřčeno nebylo a ani žalobce dosud neprokázal, že by byl ve svých pouhých 6 letech věku vazebně stíhán a za jaké období. Zákon o soudní rehabilitaci na případ žalobce nedopadá. Pokud by žalovaná vyhověla námitkám žalobce, jednala by nezákonně.

IV. Replika žalobce

13. Žalobce uvedl, že předmětem sporu není to, zda byl trestně stíhán a následně souzen, ale to, že byl omezen na osobní svobodě. Volný pohyb mu znemožněn byl, protože byl

násilně vystěhován. Kolik mu v té době bylo let, není dle žalobce podstatné. Poukázal na to, že ustanovení § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci nelimituje omezení osobní svobody pouze na výkon trestu či vazbu. Rovněž ani nestanovuje nějakou minimální věkovou hranici.

14. K námitce žalované, že výše citované usnesení Okresního soudu v Jičíně ze dne 22. 2. 2016, o jeho účasti na soudní rehabilitaci, má pouze deklaratorní charakter a není odškodňovacím titulem, žalobce uvedl, že ustanovení § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci se vztahuje nejen k „rehabilitaci“, ale i „odškodnění“, které je upraveno v oddíle šestém cit. zákona, do kterého patří i ustanovení § 25 odst. 7 písm. b), jež poškozeným přiznává příplatek k důchodu (ve vztahu k rozhodnutí č. I). Odškodnění je dále upraveno nařízením vlády č. 622/2004 Sb. (ve vztahu k rozhodnutí č. II) a zákonem č. 357/2005 Sb. (ve vztahu k rozhodnutí č. III).
15. K tvrzení žalované ve vztahu k dikci ustanovení § 33 odst. 3 zákona o soudní rehabilitaci žalobce namítl, že citované ustanovení zní: *„Pokud z povahy věci nevyplývá něco jiného, rozumí se odsouzeným též obviněný a obžalovaný. V řízení podle oddílu šestého se odsouzený označuje jako poškozený.“* Uvedené ustanovení tedy mluví o něčem zcela jiném, než co tvrdí žalovaná.
16. Žalobce závěrem uvedl, že souhlasí s tím, že rehabilitační rozhodnutí samo o sobě neprokazuje vznik nároku na příplatek k důchodu a zvláštní příspěvek k důchodu dle výše citovaných ustanovení. K tomu musí být splněny další předpoklady, a to, že příplatek k důchodu a zvláštní příspěvek k důchodu může být přiznán jen tomu, kdo je poživitelem některého z důchodů a musí být vymezena doba, za kterou má být příplatek přiznán. Žalobce oba předpoklady splňuje, neboť je poživitelem starobního důchodu a pomocí předložených dokladů vymezil dobu, po kterou byl omezen na svobodě, od 15. 5. 1953 do 21. 4. 1955. Žalobce je přesvědčen, že obě podmínky splňuje, žalovaná by měla jeho nároky na uvedené dávky uznat. Setrval na zrušení napadených rozhodnutí.

V. Posouzení věci krajským soudem

17. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), a to bez nařízení jednání, postupem dle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s., za výslovného souhlasu žalobce i žalované. Dospěl přitom k následujícím zjištěním a právním závěrům.
18. Ve správním spisu je založena žádost žalobce ze dne 28. 9. 2016 o poskytnutí příplatku ke starobnímu důchodu podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci a podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., a žádost žalobce o poskytnutí zvláštního příspěvku k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb. K těmto žádostem bylo doloženo výše citované usnesení Okresního soudu v Jičíně ze dne 22. 2. 2016, č. j. 25 Nt 1601/2014-30, rovněž výše citovaná Hospodářská smlouva ze dne 21. 4. 1955, na jejímž základě se mohla rodina žalobce vrátit zpět do svého domova a výše citovaný rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 29. 5. 2017, č. j. 29 C 255/2016-55, kterým bylo rozhodnuto o nároku žalobce na odškodnění podle § 23 odst. 1 písm. c) zákona o soudní rehabilitaci. Skutkový stav věci je popsán výše.

19. Podle § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci se ustanovení tohoto zákona užije obdobně k rehabilitaci a odškodnění osob nezákonně zbavených osobní svobody nebo majetku v souvislosti s trestnými činy uvedenými v § 2 a 4 v období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, i když nebylo zahájeno trestní stíhání.
20. Podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci, může poškozený žádat, aby mu byly místo nároků vyplývajících z ustanovení předchozích odstavců poskytnuty měsíční příplatky k důchodu v částce:
 - a) 20 Kčs za každý měsíc vazby a výkonu trestu odnětí svobody, ve kterém poškozený konal práce za zvlášť obtížných pracovních podmínek, které by odůvodňovaly jejich posuzování jako zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie,
 - b) 15 Kčs za každý měsíc vazby a výkonu trestu odnětí svobody v ostatních případech.

Příplatek k důchodu se poskytuje ode dne 1. 7. 1990, byl-li poškozený k tomuto dni poživitelem důchodu. Stane-li se poškozený poživitelem důchodu po tomto dni, poskytuje se příplatek k důchodu od přiznání důchodu. Příplatek k důchodu se vyplácí jen do výše, která spolu s důchodem nepřevyšuje nejvyšší výměru starobního důchodu stanovenou zvláštním předpisem.
21. Podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb., mají státní občané České republiky, kteří v době od 25. února 1948 do 31. prosince 1989 byli odsouzeni a vykonali trest odnětí svobody, jeho část nebo vazbu pro trestný čin, za který byli rehabilitováni podle zákona č. 82/1968 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 58/1969 Sb. a zákona č. 70/1970 Sb., nebo podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb., zákona č. 633/1992 Sb. a zákona č. 198/1993 Sb., nebo jejichž odsouzení pro trestný čin uvedený v § 2 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb., bylo zrušeno cestou obnovy řízení, stížnosti pro porušení zákona anebo podle § 6 zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu, popřípadě byli nezákonně zbaveni osobní svobody a byli rehabilitováni podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., a pobírají starobní nebo plný invalidní důchod z českého důchodového pojištění.
22. Podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 357/2005 Sb., občan České republiky, který pobírá starobní důchod nebo invalidní důchod z českého důchodového pojištění a který 1. je účasten rehabilitace podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb., nebo u něhož bylo odsuzující soudní rozhodnutí pro trestné činy uvedené v § 2 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb., zrušeno přede dnem jeho účinnosti, anebo byl účasten rehabilitace podle § 22 písm. c) zákona č. 82/1968 Sb., o soudní rehabilitaci, jestliže neoprávněný výkon vazby nebo trestu odnětí svobody činil celkem alespoň 12 měsíců, nebo 2. byl zařazen v táboře nucených prací nebo v pracovním útvaru, jestliže rozhodnutí o tomto zařazení bylo zrušeno podle § 17 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, anebo ve vojenském táboře nucených prací, jestliže rozkaz o jeho zařazení do tohoto tábora byl zrušen podle § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., ve znění zákona č. 267/1992 Sb. a zákona č. 78/1998 Sb., anebo v centralizačním klášteře s režimem obdobným táborům nucených prací, pokud celková doba pobytu v těchto zařízeních činila alespoň 12 měsíců, (dále jen "oprávněný"), má nárok na zvláštní příspěvek k důchodu.

23. Krajský soud po přezkoumání skutkového i právního stavu věci dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
24. Krajský soud souhlasí s názorem žalobce, že předmětem tohoto řízení není posouzení, zda na žalobce dopadá zákon o soudní rehabilitaci, resp. zda splňuje podmínky pro soudní rehabilitaci dle tohoto zákona. To bylo předmětem řízení před Okresním soudem v Jičíně a žalobce usnesením jmenovaného soudu ze dne 22. 2. 2016, č. j. 25 Nt 1601/2014-30, prokázal, že *„je účasten rehabilitace podle ustanovení § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci, neboť byl v souvislosti s trestným činem uvedeným v § 2 odst. 1 písm. c) tohoto zákona nezákonně zbaven osobní svobody tím, že byl dne 15. 5. 1953 násilně vystěhován ze svého domova v X.“*
25. Pokud žalovaná opakovaně namítá, že žalobce nebyl zbaven osobní svobody formou výkonu trestu odnětí svobody nebo formou vazby a nebyl mu znemožněn volný pohyb, je soud nucen konstatovat, že v ustanovení § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci je uvedeno, že ustanovení tohoto zákona se užije *„obdobně k rehabilitaci a odškodnění osob nezákonně zbavených osobní svobody nebo majetku v souvislosti s trestnými činy uvedenými v § 2 a 4 v období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, i když nebylo zahájeno trestní stíhání.“*
26. Žalobce v řízení před Okresním soudem v Jičíně prokázal, že byl násilně vystěhován ze svého domova, byl tedy nezákonně zbaven osobní svobody, a z uvedeného důvodu byl Okresním soudem v Jičíně rehabilitován. Pravomocným soudním rozhodnutím tak bylo o jeho účasti na rehabilitaci rozhodnuto a žádná polemika zde není namístě. Tvzení žalované, že citované usnesení Okresního soudu v Jičíně bylo vydáno účelově k prokázání vzniku nároku žalobce na rehabilitační příspěvek, považuje krajský soud za nepřipustné. Jen těžko si lze představit, že pokud by žalobce nesplnil podmínky pro rehabilitaci dle § 33 odst. 2 cit. zákona, bylo by jeho návrhu Okresním soudem v Jičíně vyhověno. Vzhledem k tomu, že předmětné usnesení nabylo právní moci dnem jeho vydání, je zřejmé, že proti němu nepodal státní zástupce stížnost. Ten naopak navrhl podanému návrhu žalobce vyhovět. Skutkový stav věci je tedy takový, že žalobce disponuje pravomocným rozhodnutím soudu o své účasti na rehabilitaci dle § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci a žalovaná musí tento stav respektovat. Žalovaná se však snaží závěry rehabilitačního rozhodnutí zpochybnit a nahradit je vlastním výkladem nad rámec jakéhokoli svého oprávnění.
27. Žalovaná cituje některé pasáže z předmětného rehabilitačního usnesení Okresního soudu v Jičíně, ale již z něho necituje podstatný závěr, který vysvětluje a odůvodňuje aplikaci citovaného ustanovení i na jiné případy nezákonného zbavení osobní svobody než je výkon trestu odnětí svobody nebo vazby. V odůvodnění citovaného usnesení Okresního soudu v Jičíně ze dne 22. 2. 2016, č. j. 25 Nt 1601/2014-30, se totiž uvádí: *„Jak plyne z důvodové zprávy k tomuto zákonu, smyslem právní úpravy je především odčinit křivdy, které byly v období od 25. února 1948 do konce roku 1989 způsobeny konkrétním osobám jejich nespravedlivým odsouzením, nezákonným zbavením osobní svobody nebo majetku, a poskytnout těmto osobám morální zadostiučinění a v návaznosti na to i eventuální přiměřenou hmotnou náhradu utrpěné škody. Ačkoliv rehabilitace podle zákona o soudní rehabilitaci primárně směřuje k odškodnění osob nespravedlivě pravomocně odsouzených, otevírá možnost napravit křivdy také v některých dalších případech, kdy nedošlo k zahájení trestního stíhání, a tedy ani k pravomocnému odsouzení dotčené osoby. Ustanovení § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci totiž počítá s tím, že se ustanovení tohoto zákona užije obdobně k "rehabilitaci a odškodnění osob nezákonně zbavených osobní*

svobody nebo majetku v souvislosti s trestnými činy uvedenými v § 2 a 4 v období od 25. února 1948 do 1. ledna 1990, i když nebylo zahájeno trestní stíhání...". Zakotvuje tak speciální způsob odčinění potenciálních křivd, který není rehabilitací ve vlastním slova smyslu, avšak umožňuje zabezpečit morální i hmotnou satisfakci osob, které se staly obětí trestněprávní represe ze strany státních orgánů, aniž by proti nim bylo vůbec zahájeno trestní stíhání. Obecné soudy jsou povinny v řízení o vyslovení účasti na soudní rehabilitaci dle § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci vždy přihlížet k účelu a smyslu jmenovaného zákona, jímž je co nejširší odčinění křivd, které byly v období od 25. února 1948 do konce roku 1989 způsobeny konkrétním jednotlivcům ať již nespravedlivým odsouzením, či nezákonným zbavením osobní svobody nebo majetku. V souladu s tímto účelem mají soudy povinnost rehabilitační předpisy interpretovat extenzivně ve prospěch dotčených osob (nálezn Ústavního soudu ze dne 8. 10. 2015, sp.zn. III. ÚS 2887/14).“

28. *Žalovaná závěry citovaného usnesení Okresního soudu v Jičíně vytrhuje z kontextu, neboť v jeho odůvodnění se dále uvádí: „bylo i prokázáno, že navrhovatel vzhledem k svému věku, ale i dalším skutečnostem v době, kdy nastaly rozhodné skutečnosti pro posouzení jeho návrhu, nemohl být trestně stíhán. I přes tuto skutečnost je dle přesvědčení soudu možné na něj aplikovat zákon o soudní rehabilitaci, neboť ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci počítá s tím, že ustanovení tohoto zákona se užije obdobně i k rehabilitaci a případnému odškodnění osob nezákonně zbavených osobní svobody, příp. majetku, v souvislosti s trestnými činy uvedenými v § 2 nebo § 4 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci tak, jak byly shora v návrhu citovány. Zakotvuje tedy speciální způsob odčinění potencionálních křivd, který není rehabilitací ve vlastním slova smyslu, avšak právě umožňuje zabezpečit morální i hmotnou satisfakci osob, které se staly obětí trestně právní represe ze strany státních orgánů, aniž by proti nim vůbec bylo zahájeno trestní stíhání. Na základě provedeného dokazování lze při respektování shora citovaných rozhodnutí Ústavního soudu dojít k tomu, že vystěhování navrhovatele společně s celou rodinou na státní statek v Kralupech – středisko Jeřín z jejich rodného domu, lze považovat za určité dočasné zbavení osobní svobody, konkrétním zásahem státního orgánu, neboť, jak bylo zjištěno, navrhovatel byl společně s rodinnými příslušníky zbaven možnosti volného pohybu, nemohli sami o své vůli obývat rodinný dům, nemohli o své vůli změnit místo pobytu a i možnost setkávání s určitými osobami byla v jeho případě omezena a to v návaznosti na trestní stíhání otce navrhovatele kromě jiného pro trestný čin vyjmenovaný v § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 119/1990 Sb. v platném znění.“*
29. *Zdejší krajský soud považuje výklad ustanovení § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci k vysvětlení pojmu „nezákonného zbavení osobní svobody“, provedený Okresním soudem v Jičíně, za správný a z jeho závěrů vychází (podle § 52 odst. 2 s. ř. s. „je soud vázán rozhodnutím soudů o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal, jakož i rozhodnutím soudu o osobním stavu. O jiných otázkách si soud učiní úsudek sám; je-li tu však rozhodnutí o nich, soud z něj vychází“). K tvrzení žalované, že žalobce podmínky účasti na soudní rehabilitaci nesplnil, soud uvádí, že k vyslovení takového závěru není žalovaná oprávněna. Pokud by totiž žalobce uvedené podmínky nesplnil, nemohl by být Okresním soudem v Jičíně rehabilitován. I v této argumentaci dal soud za pravdu žalobci.*
30. *Pro posouzení nároků žalobce na výše uvedené příplatky k důchodu a zvláštní příspěvek k důchodu dle příslušných ustanovení, je dle názoru krajského soudu podstatné to, že žalobce předmětným usnesením Okresního soudu v Jičíně prokázal, že byl účasten*

rehabilitace podle § 33 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci, a má tedy nárok i na odškodnění. Na rozdíl od žalované má tedy krajský soud za to, že žalobce prokázal existenci rozhodnutí, jímž byl za uvedené příkoří (v daném případě za nezákonné zbavení osobní svobody spočívající v jeho násilném vystěhování z domova) rehabilitován.

31. Ustanovení § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci je dle názoru krajského soudu třeba vykládat spolu s ustanovením § 33 odst. 2 stejného zákona, neboť pokud se v něm uvádí, že ustanovení tohoto zákona se užije obdobně i k odškodnění osob nezákonně zbavených osobní svobody, pak je třeba za dobu vazby a výkonu trestu odnětí svobody ve smyslu odst. 7 citovaného ustanovení „*obdobně*“ považovat i dobu nezákonného zbavení osobní svobody, což je v případě žalobce doba od 15. 5. 1953, kdy byl násilně vystěhován ze svého domova do 21. 4. 1955, kdy se do svého domova mohl na základě Hospodářské smlouvy ze dne 21. 4. 1955 vrátit. Otázka jeho věku v době násilného vystěhování není pro posouzení jeho nároků dle výše citovaných ustanovení rozhodující, neboť v tomto směru předmětné zákony, jak upozornil žalobce, nestanoví hranici zletilosti či jakoukoliv jinou věkovou hranici. Jedinou podmínkou, pokud jde o věk je to, že žadatel o předmětný příspěvek a příplatek musí být poživitelem starobního či invalidního důchodu z českého důchodového pojištění a tuto podmínku žalobce splňuje.
32. Z výše uvedeného dle názoru soudu vyplývá, že na žalobce lze v projednávaném případě aplikovat ustanovení § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci, jakož i ustanovení § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb., stejně tak i ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 357/2005 Sb., čímž mu vzniká nárok na příslušné příplatky a zvláštní příspěvek k důchodu.
33. K výhradě žalované ve vztahu k nálezu Ústavního soudu ze dne 8. 10. 2015, sp. zn. III. ÚS 2887/14, krajský soud připomíná, že Ústavní soud ve své judikatuře již opakovaně zdůraznil, že při snaze zmírnit následky křivd způsobené totalitním režimem se má tam, kde to je možné, v rozhodování o rehabilitacích osob pronásledovaných tímto režimem uplatňovat princip favoris rehabilitationis, podobně jako se při rozhodování ve věcech restitucí uplatňuje princip favoris restitutionis, tedy povinnost výkladu zákona ve prospěch osob restituujících [viz např. nález sp. zn. Pl. ÚS 10/13 ze dne 29. 5. 2013 (177/2013 Sb.)]. Obsahem principu favoris rehabilitationis sice nemůže být odškodnění všech křivd, spáchaných v minulosti, avšak má jím být jednak poctivá snaha hledat v pochybnostech řešení ve prospěch rehabilitace, a nikoli v její neprospěch; a jednak vědomí toho, že demokratický režim by neměl ke křivdě vytvořené předchozím totalitním režimem přidávat křivdu další [viz nález sp. zn. I. ÚS 819/15 ze dne 15. 4. 2015].
34. Krajský soud dospěl k závěru, že v daném případě došlo k nesprávnému právnímu posouzení věci žalobce, proto napadená rozhodnutí žalované v souladu s ust. § 78 odst. 1 s. ř. s. pro nezákonnost zrušil a současně věc vrátil žalované ve smyslu ust. § 78 odst. 4 s. ř. s. k dalšímu řízení a novému rozhodnutí. Žalovaná je právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, v dalším řízení vázána (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

VI. Náklady řízení

35. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ust. § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
36. Ve věci byl úspěšný žalobce, jehož náklady řízení spočívají v nákladech právního zastoupení. Účastníci řízení zaujali rozdílný názor rovněž, pokud jde o stanovení nákladů řízení (viz výše).
37. Krajský soud zvážil uvedené argumentace účastníků, vědom si často odlišné aplikace těchto ustanovení jak ze strany krajských soudů, tak i ze strany Nejvyššího správního soudu, přičemž žalobcem zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2015, č. j. 1 Ads 73/2015, blíže aplikaci obecného ustanovení pro přiznání nákladů řízení podle § 9 odst. 4 advokátního tarifu (tj. odměnu ve výši 3 100 Kč za úkon právní služby) neodůvodnil.
38. Krajský soud se při vyčíslení náhrady nákladů právního zastoupení žalobce přiklání k důvodům uvedeným a vysvětleným žalovanou (včetně obsáhlého odkazu na rozsudky Nejvyššího správního soudu), tedy, že v případě příplatků a příspěvku k důchodu jde o nárok fyzické osoby v oblasti důchodového pojištění, slučuje se s procentní výměrou důchodu, ke kterému náleží, a tvoří s důchodem nadále jeden celek, a je nutno jej podřadit pod § 9 odst. 2 advokátního tarifu. Zdejší krajský soud uvedený názor vyslovil i v jiných svých rozsudcích týkajících se rehabilitačních nároků, v nichž mimo jiné zastupoval účastníka i současný zástupce žalobce.
39. V daném případě soud přiznal žalobci odměnu za 9 úkonů právní služby podle ust. § 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a), d) advokátního tarifu [3 x převzetí a příprava zastoupení, 3 x sepsí žaloby, 3 x písemné vyjádření ve věci samé – replika ze dne 10. 9. 2017; za úkon právní služby pak nepřiznal odměnu za 3 x repliku ze dne 9. 7. 2017, v níž zástupce žalobce třemi větami zopakoval žalobní argumentaci a vyslovil souhlas s projednáním věci bez nařízení ústního jednání] po 1 000 Kč, 9 režijních paušálů po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu a částku 2 457 Kč odpovídající 21% DPH, které je zástupce žalobce plátcem. Výrokem II. pak žalovanou zavázal k úhradě nákladů řízení žalobci k rukám jeho zástupce ve výši 14 157 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 30. května 2018

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně